

ว่าด้วยกรณี เปรม-สมัคร, ปริญา, ธีรยุทธ และปัญหาทาง
ประวัติศาสตร์ของ "องคมนตรี"

โดย สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล

ที่มา

กระทู้: จี๊ซอร์ อีกตัว...อยู่เอง

เจ้าของกระทู้: funbird

www.pantip.com

[30 มิ.ย. 49 03:33:51]

ใคร ที่ตามข่าวสมัครวิจารณ์เปรม (และข่าวต่อเนื่อง) ในขณะนี้ น่าที่อดจะรู้สึกถึง irony¹ บางอย่างไม่ได้ ไม่เพียงกรณีสมัครกับเปรมโดยตรง ซึ่งผมกำลังจะพูดถึง แต่รวมถึงข่าวต่อเนื่อง เช่น ทหารบางคนเป็นฝ่ายเสนอให้ปลดรายการสมัครออกจากช่อง 5 เสียเอง หลังจากกลุ่มที่เรียกว่า "ภาคประชาชน" พยายามเสนอแบบเดียวกันนี้หลายครั้ง ผมเชื่อว่า หลายคนคงคิดว่า ที่สมัคร "กินดีหมี" (คำของปริญา) มาวิจารณ์เปรมครั้งนี้ เพราะความที่ "หลุด" คือ มัวแต่คิดจะปกป้องรัฐบาล เลย "คำแหก" ต่อทุกคนที่มีท่าทีเชิงวิจารณ์รัฐบาลไม่ว่าจะโดยอ้อมอย่างไร (ในกรณีนี้คือเปรม) แต่ผมเชื่อว่ามีคำอธิบายเรื่องนี้มากกว่านั้น (เรื่องปกป้องรัฐบาลคงเป็นคำอธิบายหนึ่งแต่ไม่ใช่ทั้งหมด) นั่นคือ ผมขอเสนอว่า ท่าทีของสมัคร มีส่วนเกิดจากการที่สมัครมี "ความทรงจำทางประวัติศาสตร์" บางอย่างเกี่ยวกับเปรมอยู่ ซึ่งเป็นความทรงจำที่แม่นยำกว่าหลายๆคน สิ่งที่หลายคนอาจจะไม่ตระหนัก (จำไม่ได้ ไม่ได้จำ) คือ สมัยที่เปรมเป็นนายภรรยา สมัครเป็นฝ่ายค้านคนหนึ่ง และเป็นคนที่ออกมาวิจารณ์เปรมแรงๆเสมอ ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งคู่สมัยนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ bitter² ไม่น้อย ผมคิดว่า ท่าทีของสมัครต่อเปรมคราวนี้ นอกจากเรื่องเฉพาะหน้าขณะนั้นแล้ว ยังน่าจะเป็นผลมาจากการที่สมัคร "มอง" เปรม ในลักษณะที่ต่างจากคนอื่นในขณะนี้ คือ ไม่ได้ "รู้สึก" ถึง "aura"³ ของเปรม มากเท่ากับคนอื่น ๆ อันเนื่องมาจาก "ประวัติศาสตร์" ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งคู่เมื่อ 20 ปีก่อนด้วย ในแง่นี้ ผมเสนอว่า เป็นที่น่าสนใจที่จะดูข่าวเรื่องสมัครนี้คู่กับอีกข่าวหนึ่ง ที่คนของทักษิณคนหนึ่ง (ผมจำไม่ได้ เสียแล้วว่าใคร) ออกมาพูดเมื่อไม่กี่วันก่อน ทำนองเปรียบเทียบทักษิณกับเปรมว่า สมัยเปรมเป็นนายภรรยาถูกโจมตีอย่างหนัก ตอนหลังกลายเป็นที่ยกย่องอย่างในปัจจุบัน นัยยะคือ คนที่โจมตีทักษิณมากๆตอนนี้ ในอนาคตจึงจะเข้าใจความดีของทักษิณ อะไรประมาณนั้น (ผมเสียดายที่ไม่ได้ save ข่าวนี้ไว้ เมื่อครู่พยายาม search หาเท่าไร ก็หาไม่พบ) สำหรับผม ด้านที่เป็น irony มากที่สุดของกรณีสมัคร-เปรมนี้ (หรือข่าวที่เพิ่งพูดถึง) คือ สมัครมีความทรงจำทางประวัติศาสตร์ ดีกว่าฝ่าย "ภาคประชาชน" (ปริญา, ธีรยุทธ)!

ผมเองเป็นคนที่ "ความจำยาว" คนหนึ่ง จึงขอทบทวนความจำทางประวัติศาสตร์บางอย่างเกี่ยวกับเปรมในที่นี้ (ขณะนี้มีนิสิต ป.โทประวัติศาสตร์จุฬาฯท่านหนึ่ง กำลังเริ่มทำ วพ. เกี่ยวกับยุคเปรม ผมได้แต่หวังว่า จะเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนให้ความทรงจำของหลายคนต่อยุคนั้นดีขึ้นบ้าง)

¹ การเหน็บแนม การเย้ยหยัน

² ขมขื่น. คู่เคียด

³ รัศมี, กลด

เปรมขึ้นสู่อำนาจได้ด้วยการ (พูดตามภาษาการเมือง) "หักหลัง" เกรียงศักดิ์ ซึ่ง "ตัน" เปรมขึ้นมาอย่างกระทันหัน จากแม่ทัพภาคมาเป็น ผช.ทบ. แล้วเป็น ผบ.ทบ. โดย "เต็ง" เสริม ณ นคร ผบ.ทบ. ขณะนั้น ไปเป็น ผบ.สูงสุด, แต่ในระหว่างเกิดวิกฤติทางการเมืองต้นปี 2523 เปรมก็หันไปร่วมมือกับ "ยังเติร์ก" บีบเกรียงศักดิ์ ลาออกกลางสภา (เดิมตั้งใจจะยุบสภา) ไม่กี่เดือนหลังเป็นนายกฯ เปรมอายุครบ 60 ก็มี "หน้าม้า" ออกมาทำการรณรงค์ขอให้ต่ออายุราชการเปรม นับเป็นผู้นำทหาร/ นายกฯ คนแรก หลัง ถนอม-ประภาส ที่ทำเช่นนั้น ทำให้เกิดการประท้วงอย่างกว้างขวาง ทั้ง ขบวนการนักศึกษาในขณะนั้น และพรรคประชาธิปไตย (รูปแบบรณรงค์ของพวก "หน้าม้า" เปรมตอนนั้น ก็ไม่ต่างกับที่บรรดาพวกทำให้ทักษิณตอนนี้นัก เพียงแต่ตอนนั้นไม่มีสื่อสาร digital ที่สำคัญจึงใช้การ "เขียนไปรษณีย์บัตร") กลุ่มที่ต่อต้านก็ทำการวิพากษ์ต่อต้านอย่างแรงมาก ถึงขนาดว่า ในที่สุดแล้ว ต้องใช้ "อำนาจ" อันใหญ่หลวง มา "เบรก" การเคลื่อนไหวคัดค้านนั้น ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม "ข้อมูลใหม่" (คำนี้มาจากการที่ จู่ๆพรรคประชาธิปไตยก็ประกาศหยุดการเคลื่อนไหวคัดค้าน โดยให้เหตุผลว่า "ได้รับข้อมูลใหม่" หลังจากนั้นไม่นาน มีใบปลิวแจกทั่วกรุงเทพ เล่าว่า "ข้อมูลใหม่" ดังกล่าวคืออะไร จนกลายเป็นเรื่อง "ฮือฮา" มาก สรุปว่า เปรมได้ต่ออายุราชการ หลังจากนั้นตลอดเวลา 8 ปี ที่เปรมเป็นนายกฯ แม้ว่าในช่วงแรกๆ จะสามารถ "ตั้ง" นักวิชาการชื่อดังไปทำงานให้ (ที่ตั้งที่สุดคือ ชัยอนันต์ กับ เสน่ห์ นั่นเอง ผมยังจำการสนทนาเรื่องนี้กับอ.ชาญวิทย์ในคืนวันหนึ่ง - ผมกับอ.อาพันธ์ กาจจนพันธ์ ตีตรถอ.ชาญวิทย์ไปนอนค้างบ้านอ.ชาญวิทย์ หลังเบียร์หลายขวด (พวกเขาไม่ใช่ผม) - ที่ชาญวิทย์พูดเรื่องนี้ เพราะตอนนั้นเป็นเรื่องใหญ่มาก การที่ปัญญาชน "ทวนกระแส" จะทำงานให้รัฐบาล ชาญวิทย์ ยืนยันในความเคารพต่อเสน่ห์ว่า แม้จะทำงานให้รัฐบาล แต่ไม่ได้ "ขาย" (เขาก็ไม่ขาย") ในระหว่างที่เสน่ห์เป็นที่ปรึกษาให้เปรม ได้ผลิตงานวิจัยชุดหนึ่ง ชื่อ "ชนบทไทย" เรื่องนี้เป็น landmark เกี่ยวกับ "ชนบทนิยม" ในหมู่ปัญญาชนไทย ซึ่งงานของ ยุคตี "ตกหล่น" ไป) แต่ "ระบอบเปรม" เต็มไปด้วยความขัดแย้ง และถูกโจมตีจากวงการเมืองทั้งในและนอกรัฐบาล ที่สำคัญคือ รัฐประหารที่ไม่สำเร็จ 2 ครั้ง (ไม่นับ การเกือบจะรัฐประหารอีกหลายครั้ง) ในช่วงท้ายๆ (หลายปีไม่ใช่เฉพาะ 1-2 ปี) ของ "ระบอบเปรม" เรียกได้ว่า แทบไม่มีใครอยากเอาเปรมเป็นผู้นำอีก แต่ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เขาอยู่ในตำแหน่งได้นาน คือ เป็นที่เข้าใจกันว่า เขาได้รับการไว้วางพระราชหฤทัย ซึ่งหลายครั้ง ได้ save เขาไว้ในลักษณะ intervention ตรงๆ ไม่เพียงกรณีกฎ 1-3 เมษา (ซึ่ง Royal Family อพยพไปอยู่โคราช ซึ่งเป็นศูนย์กลางต่อต้านกบฏ และถ้าผมจำไม่ผิด (น่าจะไม่ผิด) จากการบอกเล่าของอาทิตย์ กำลังเอก เอง ซึ่งเป็นกำลังหลักในการปราบกบฏ ในป่าภูทอกที่มีชื่อเสียงมาก เล่าว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงโทรศัพท์ไปยังบ้านสี่เสา ขณะที่ฝ่าย "ยังเติร์ก" กำลังจะจับตัวเปรม เป็นประกันอยู่แล้ว และทรงรับสั่งว่า ถ้าไม่ให้เปรมออกมา ท่านจะทรงเสด็จไปรับเอง ป่าภูทอกนี้ มี

การตีพิมพ์ในนิตยสารที่ซัซซันท์ เป็น บ.ก.) แต่ยังคงรวมถึงวิกฤติในช่วงหลังจากนั้นอีกหลายครั้ง โดยเฉพาะ เมื่ออาทิตย์ เริ่มเป็นใหญ่ขึ้นมาถึงขั้นอันตรายต่ออำนาจเปรม ดูเหมือน ครั้งหนึ่ง สมเด็จพระบรมฯถึงกับทรงขับรถจากสนามบินไปส่งเปรม (ที่กลับจากเชียงใหม่) ถึงบ้านสี่เสา และสมเด็จพระนางเจ้าฯทรงแสดงพระกรุณาฯให้เปรมร่วมเดินชมสวนดอกไม้ร่วมกับ พระองค์ (ที่เชียงใหม่) และมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการที่ผู้นำที่ดีต้องมีความอ่อนโยนด้วย นัยยะคือ เปรมดีกว่าอาทิตย์ ซึ่งมีสไตล์โผงผางไม่อ่อนโยน ฯลฯ) แต่ intervention เหล่านี้ ไม่ได้ทำให้เปรมกลายเป็นที่นิยมในหมู่คนที่สนใจการเมืองขณะนั้นไปได้ บรรดา นสพ.ถึงกับตั้ง "ฉายา" เขาว่า "เตมีย์ใบ้" เพราะชอบทำตัว "ลอย" อยู่เหนือความขัดแย้ง ถามอะไรก็ไม่ตอบ คือไม่ยอมออกมาแสดงความรับผิดชอบใดๆทางการเมือง เช่น ถ้ามีปัญหา ขึ้นราคาน้ำมัน ค่าครองชีพแพง ฯลฯ ก็โยนให้เป็นเรื่องของรัฐมนตรี (ซึ่งสังกัดพรรคการเมือง ตัวเขาเองไม่สังกัด) เป็นผู้รับผิดชอบ (รับการถูกตำไป) แทน บางครั้งนักการเมืองและนสพ.ถึงกับทำให้เปรมหลงเลือกตั้ง เพื่อพิสูจน์ว่า ประชาชนต้องการเขาจริงๆ (สมัยนั้น discourse ของปัญญาชนไทย ยังไม่มีด้านที่ anti "เลือกตั้งธิปไตย" อย่างสมัยนี้) ครั้งหนึ่ง ผมจำได้ว่า เปรม "ปน" อย่างที่ชอบทำเสมอๆว่า ไม่อยากเป็นนายกฯอีกต่อไป ฯลฯ Bangkok Post ไปพาดหัวตัวโตว่า "then quit, PM told" (อาจจะสมัครด้วยซ้ำที่เป็นคนให้สัมภาษณ์ให้เปรม "ออกไปสิ ถ้าเบื่ออะ" แต่จำได้ว่า มีคนจำนวนมากที่เสนอเช่นนี้ รวมทั้งพวกที่อาจเรียกว่าเป็น "ภาคประชาชน" ของสมัยนั้นด้วย)

เมื่อหวนรำลึกถึงเหตุการณ์ที่เล่ามาเหล่านี้ กระแสเข้าหาเปรมพร้อมการด่าทักฉินในปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องชวนให้รู้สึกถึง irony อย่างยิ่ง ไม่เพียงสมัคร (ถ้าทฤษฎีผมถูก) แต่คนของทักษิณที่ผมพูดถึง มี "ความจำทางประวัติศาสตร์" ดีกว่า พวก "ภาคประชาชน" ที่ชอบอ้าง "ประวัติศาสตร์" (14 ตุลา, 6 ตุลา)

ผมนึกขึ้นได้อย่าง หนึ่งว่า ตอนที่เปรม กำลังเป็นที่ถูกโจมตีนั้น ปริญญาเองคงเด็กเกินกว่าจะมีความจำเช่นกัน เพราะปริญญาน่าจะอายุประมาณ 10 กว่าขวบเท่านั้น นี่ต้องนับเป็นความล้มเหลวอย่างมากของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในหมู่ "ภาคประชาชน" (ไหนดูกก็พูดเรื่องนี้ ขอดูอีกนิดหน่อย เมื่อ 2-3 ปีก่อน ผมเคยฟัง สุริยะใส อภิปรายเรื่อง 6 ตุลา เขาพูดทำนองวิจารณ์คนไทยไม่เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ฯลฯ แต่เห็นได้ชัดว่า เวลาเจ้าตัวพูดเรื่อง 6 ตุลาเองนี้ แทบไม่มีความรู้อะไรแสดงให้เห็นเลย นอกจากคำประเภท "คำขวัญ" เล็กๆน้อยๆเท่านั้น.. ผมฟัง "ผู้นำ" ของ "ภาคประชาชน" ท่านนี้ที่ไร นึกถึงนักการเมืองประเภทที่ถูกเรียกกันว่า นักเลือกตั้ง ทุกที รู้สึก "มาด" คล้ายกันมาก)

ที่ปริญญา ไม่มีความจำเรื่องเปรมโดยตรง อาจจะพอเข้าใจได้ แต่ในฐานะนักกฎหมาย คำให้สัมภาษณ์ถึงเปรมอย่างที่ปริญญาทำ นับเป็นเรื่องน่าผิดหวังและน่าเศร้าอย่างยิ่ง

ในฐานะนัก กฎหมาย ปริญญาควรตระหนักว่า ระบบ "องคมนตรี" อย่างที่มีในประเทศไทย ชัดกับหลักการกฎหมายของประชาธิปไตยสากล เพราะในระบอบประชาธิปไตย ผู้ที่ทำหน้าที่ "ที่ปรึกษา" ของกษัตริย์คือคณะรัฐมนตรีนั่นเอง กษัตริย์ไม่มีความจำเป็นต้องมี "คณะที่ปรึกษา" หรือมี "กลไก" การทำงานแยกต่างหาก เพราะถือว่า พระมหากษัตริย์ทำอะไรไม่ได้ และต้องไม่ทำอะไร เพราะตามหลักการประชาธิปไตย ("อำนาจทางปกครองมาจากประชาชน") ถ้าทำอะไรได้ คือมี "อำนาจทางการปกครอง" ก็แปลว่าต้องมี "การให้ตรวจสอบได้" ควบคู่กันไปด้วย (power and accountability⁴ ซื่อบทความของ หยุต แสงอุทัย ที่ผมเคยโพสต์ก่อนหน้านี้) กษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยสากลนั้น ทำอะไรไม่ได้ เพราะไม่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชน **การได้รับการเลือกตั้ง หมายความว่า มี accountability คือสามารถถูกวิจารณ์ได้ ตรวจสอบได้ ไม่เลือกก็ได้ หรือ เลิกให้ออกได้** แต่สถาบันกษัตริย์เป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับ accountability เหล่านี้โดยธรรมชาติของสถาบัน (เปลี่ยนโดยสันตติวงศ์ ไม่ใช่โดย popular vote) ดังนั้น ในระบอบประชาธิปไตย เมื่อไม่มี accountability ก็ต้องไม่มี power ด้วย แต่ประเทศไทย ด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ทำให้ พระมหากษัตริย์ทรงทำอะไรได้หลายอย่าง โดยมี power แต่ไม่จำเป็นต้องมี accountability ซึ่งพลอยทำให้เกิด "กลไก" บางอย่างในการกำกับดูแลของพระมหากษัตริย์เอง (องคมนตรี, สำนักงานทรัพย์สินฯ) แยกต่างหากจากคณะรัฐมนตรี แต่ถึงกระนั้น ระบบกฎหมาย ซึ่งอย่างน้อยก็ยังยอมรับความเป็นรัฐ "หลังสมบูรณาญาสิทธิราช" post absolutism โดยพื้นฐานหลายประการ ก็ยังไม่ถึงกับมีบทบัญญัติ ปกป้องกลไกที่ล้อมรอบพระมหากษัตริย์เหล่านั้นแบบ ที่มีกับองค์พระมหากษัตริย์และราชวงศ์บางพระองค์ ซึ่งได้รับการปกป้องไว้ โดยการคงกฎหมายสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชบางอย่างไว้ และโดยการเขียนรัฐธรรมนูญบางมาตรา (รวม. มาตรา 8 และ ป.อาญา มาตรา 112 ในปัจจุบัน) ดังนั้นในแง่กฎหมาย "กลไก" ที่ล้อมรอบพระมหากษัตริย์เหล่านี้ หาได้มี power without accountability ตามไปด้วย แต่อย่างไร เช่น องคมนตรีไม่ได้ถูก protect ไว้ด้วย ป.อาญา 112 เป็นต้น

คำให้สัมภาษณ์ของ "นักกฎหมาย" อย่างปริญญา จึงเป็นเรื่องเศร้า ด้วยการอ้างว่าสมักรไม่ควรวิจารณ์องคมนตรีเพราะเป็นที่ปรึกษาพระมหากษัตริย์ รวากับว่า กฎหมายที่ Protect กษัตริย์ "ขยาย" มาถึงองคมนตรีด้วย (แต่นี่คือความจริงที่กำลังเกิดขึ้นมากขึ้นทุกที ด้วยการให้ความเห็นของ "นักกฎหมาย" อย่างปริญญา นี่แหละ)

⁴ Accountable ซึ่งต้องรายงานหรืออธิบาย, ซึ่งรับผิดชอบ, สามารถอธิบายได้

ระบบ "องคมนตรี" เกิดขึ้นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญ 2492 ซึ่งพวกนิยมเจ้าร่างขึ้น และต้องถือว่าเป็น ความฟ่ายแพ้ของอุดมการณ์แบบ "คณะราษฎร 2475" อันเป็นผลต่อมาจากการแตกสลายของ "คณะราษฎร" ระหว่าง ปรีดี กับ พิบูล ในช่วงก่อนและระหว่างสงครามโลก (ในปี 2490 พวกนิยมเจ้าโดยการร่วมมือยินยอมของคณะทหาร ได้สร้างองค์กร "อภิรัฐมนตรี" ขึ้นมา ในรัฐธรรมนูญ "ใต้ร่ม" แต่ได้เลิกไปในรัฐธรรมนูญ 2492) ต้องมองว่า การปรากฏตัวของ "องคมนตรี" เป็นหนึ่งในความสำเร็จของพวกนิยมเจ้าที่ "พลิกกลับทางประวัติศาสตร์" verdict ("คำตัดสิน") ของ 2475 เช่นเดียวกับ อีกกรณีหนึ่งคือเรื่องสำนักงานทรัพย์สินฯ ซึ่งผมกำลังเขียนอยู่

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า การเกิดขึ้นขององคมนตรี ต้องถือเป็นชัยชนะของพวกนิยมเจ้า ที่สร้างกลไกเฉพาะให้กับกษัตริย์นอกจากคณะรัฐมนตรี (และจากนี้ - เช่นเดียวกับกรณีสำนักงานทรัพย์สินฯ - ก็แยกให้กษัตริย์เป็นอิสระจากการควบคุมขององค์กรที่เป็น "ตัวแทนประชาชน" กลายเป็น "สถาบัน" อิสระขึ้นมาได้) แต่ตลอดเวลากว่า 50 ปี จนถึงช่วงทศวรรษ 2540 นี้เอง ต้องจัดว่า องคมนตรี พยายามรักษา ลักษณะของการอยู่ "เบื้องหลัง" (ให้คำแนะนำ โดยไม่ออกหน้า) แม้แต่ องคมนตรีที่มีบทบาทมากอย่าง Prince รังสิต และ ธาณี ก็ไม่ได้ออกหน้ามาโดยตรง อาจกล่าวได้ว่า เฟื่องสมัยเปรมเป็นประธานองคมนตรีนี้เอง นอกจากมีตึกที่ทำการใหญ่โตกลางเมืองแล้ว ที่องคมนตรีได้ออกมามีบทบาทอย่างมาก ไม่เพียงในแง่การแสดงความเห็น (เช่นกรณีเปรมขณะนี้) แต่ที่สำคัญ รวมถึงการ "screen" (พิจารณา) เรื่องต่างๆที่ถวายไปยังพระมหากษัตริย์ (เช่น กม.ต่างๆ หรือกรณีอย่าง "คุณหญิงจรรยาธร") นี่เป็นพัฒนาใหม่ที่สำคัญและชวนให้คิดอย่างยิ่ง ในความเห็นของผม

ในฐานะนักกฎหมาย ปริญญาสมควรจะรู้ว่า สภาวะเช่นนี้ raise ปัญหาทางกฎหมาย (การเมือง) ที่สำคัญมากๆ เพราะ ดังที่กล่าวแล้ว องคมนตรี ไม่ได้ถูก protect ด้วยกฎหมายที่ใช้ protect กษัตริย์และราชวงศ์บางองค์ ขณะเดียวกัน ก็ไม่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ปัญหาในเชิง accountability จะให้ทำอะไร? (นอกจากตัวอย่างที่เพิ่งพูดไปในย่อหน้าที่แล้ว ขอให้ลองนึกกรณี พิจิตรให้สัมภาษณ์สนับสนุนโทษประหารชีวิต เมื่อไม่กี่ปีก่อน ถ้าเป็นคนในวงการเมืองที่มี accountability การแสดงความเห็นเช่นนี้ย่อมสามารถถูกวิจารณ์ได้) หรือปริญญาและคนอื่นๆ จะเริ่มสร้างระบบกฎหมายและประเพณีที่ "ขยาย" สถานะ power without accountability ของพระมหากษัตริย์และราชวงศ์บางองค์ไปสู่ "กลไก" อื่นๆที่ล้อมรอบด้วย? ในฐานะนักกฎหมาย ปริญญาสมควรจะตระหนักว่า วิธีคิดหรือทิศทางการพัฒนาแบบนี้เป็นเรื่องอันตรายเพียงไร จะให้ขยายถึงใครบ้าง? ทุกคนที่เป็นองคมนตรี? ทุกคนที่ร่วมใน "โครงการตามพระราชดำริ" เป็นต้น?

เรื่องต่อมาคือจดหมายเปิดผนึกถึงสนนท.

"ผมขอเสนอ ให้ สนนท.ถอนตัวออกจาก "พันธมิตรประชาชนไทย" ทั้งนี้ไม่ว่าจังหวะก้าวต่อไปของ "พันธมิตร" จะเป็นอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมจะยังคง "เดินหน้าต่อไป" หรือยกเลิก หรือชุมนุมเพียงคืนเดียว ฯลฯ เพราะสิ่งที่ "พันธมิตร" กำหนดไป ตั้งแต่ก่อนการประกาศยุบสภา (แสดงออกใน "แถลงการณ์ ฉบับที่ 2") เป็นความผิดพลาดอย่างร้ายแรง ชัดต่อหลักการประชาธิปไตยอย่างลึกซึ้ง ด้วยเหตุผล 3 ประการ ดังนี้

"ประการแรก การประกาศความคิดขึ้นว่า "ไม่ชนะ ไม่เลิก" เป็นความคิดที่อันตรายและเขลาอย่างยิ่ง การต่อสู้ทางการเมืองไม่ใช่เกมที่ "ผู้ชนะ" ได้ถ้วยหรือเงินไป การรณรงค์ที่ไม่สำเร็จในแง่ข้อเสนอจึงสามารถถือได้ว่าเป็นการรณรงค์ที่มีคุณค่าได้ ("ชนะ" ในความหมายอีกแบบหนึ่ง)

"ไม่เลิก จนกว่าจะชนะ"? "ไม่เลิก" แม้แต่หากเกิดสถานการณ์ที่จะเป็นอันตรายต่อผู้ร่วมชุมนุม ต่อประชาชนวงกว้าง และต่อประชาธิปไตย? "ไม่เลิก" แม้ว่าจะนำไปสู่สถานการณ์ให้กลุ่มอำนาจอื่นฉวยโอกาสเอาประโยชน์?

"... คำขวัญนี้ โดยเฉพาะในการตีความของกลุ่มสนธิ-จำลอง เป็นการคิดที่อันตราย ที่นำไปสู่ความคิด "ชัยชนะไม่ว่าด้วยราคาอะไร" (victory at any price) ผมเชื่อว่าคนเหล่านี้พร้อมจะทำสิ่งที่เป็นผลร้ายต่อผู้ร่วมชุมนุม ต่อประชาธิปไตย เพียงเพื่อให้ชื่อเรียกร้องของตนเป็นจริง (เหตุผลประการที่สอง ที่กำลังจะกล่าวถึงข้างล่าง ก็เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ในการชุมนุมวันที่ 4 ที่สนธิเรียกร้องให้ทหารออกมาจัดการกับทักษิณ ก็เช่นกัน คือ ขอให้ "ชนะ" วิธีการอย่างไรก็ได้ไม่เช่นนั้น "ไม่เลิก")

" หลังเหตุการณ์พฤษภา 35 เมื่อมีเสียงวิจารณ์เกี่ยวกับการตัดสินใจของกลุ่มจำลองที่นำขบวนเคลื่อนออกไปจากสนามหลวงในคืนวันที่ 16 โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านจากนักศึกษาปัญญาชนที่ร่วมนำขบวนขณะนั้น หลังเหตุการณ์ได้มีผู้จัดสัมมนาวงเล็กๆ ครั้งหนึ่ง (ปาจารย์สารเป็นเจ้าภาพ) โดยมี ไชยวัฒน์ ลินสุวงศ์ และครูประทีป อึ้งทรงธรรม เข้าร่วมด้วย ทั้ง 2 คนนี้เป็นผู้สนับสนุนการเคลื่อนขบวนของจำลองอย่างเต็มที่

"เมื่อถูก ตั้งคำถามเชิงวิจารณ์มากๆ ครูประทีปได้พูดประโยคหนึ่ง ซึ่งผมยังจำได้ดี ทำนองนี้ "ดิฉันเป็นคนเกิดในสลัม โตในสลัม ประสบการณ์ชีวิตของดิฉันทำให้ดิฉันเป็นคนที่ไม่สำเร็จแล้ว

ไม่ทำ ถ้าจำเป็นต้องทำให้สำเร็จให้ได้" แม้จะเป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่น่านับถือในแง่การดำเนินชีวิต แต่ในแง่การเมืองผมเห็นว่าเป็นวิธีคิดที่น่ากลัว

"ประการที่สอง ใน "แถลงการณ์ฯ ฉบับที่ 2" กลุ่ม "พันธมิตร" เรียกร้องให้มีการตั้งนายกรัฐมนตรีพระราชทานอย่างเปิดเผย (แม้จะยังไม่กล้าใช้คำนี้ตรงๆ) นี่เป็นสิ่งที่ผิดอย่างมาก มากพอจะให้ถอนตัวออกมา

"ก่อนการเข้าร่วม กับกลุ่มสนธิ ตัวแทนสนท.และครป. ประกาศว่าไม่เห็นด้วยกับการเรียกร้องให้ "คืนพระราชอำนาจ" แต่ข้อเสนอที่ให้ตั้งนายกรัฐมนตรีในทางเป็นจริงก็คือการ "คืนพระราชอำนาจ" นั่นเอง คำว่า "นิติประเพณี" ที่ใช้ใน "แถลงการณ์ฯ ฉบับที่ 2" นั้น เป็น "คำแฝง" ที่กลุ่มสนธิใช้มานาน หมายถึง "พระราชอำนาจ" นั่นเอง (ดูหนังสือของประมวล รุจนเสรี) นี่เป็นข้อเรียกร้องที่ผิด และยังเป็นการ "ผิดคำพูด" ที่ สนท.เคยประกาศไว้เองด้วย

"ที่สำคัญความคิดนี้ขัดแย้งอย่างลึกซึ้งต่อประชาธิปไตย ต่อเจตนารมณ์ 2475, 14 ตุลา, 6 ตุลา ซึ่งขบวนการนักศึกษาเป็นผู้รับมรดกสืบทอด

" ประการสุดท้าย ในกลุ่มผู้ตัดสินใจสูงสุดของการชุมนุมวันที่ 26 (และหลังจากนั้น?) ทำไมไม่มีตัวแทน สนท.เลย? มองในแง่การมี "ฐานที่แท้จริง" (เป็นตัวแทนของคนอื่นมากกว่าตัวเอง) แม้จะรู้กันว่า สนท.จะไม่ใช่องค์กรมวลชนจริงๆ

"อย่างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับคน อย่าง สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ หรือสมศักดิ์ โกศัยสุข หรือพิภพ ธงไชย ไม่สามารถพูดได้หรือว่า สนท.ยังมี "ฐาน" ที่เป็นจริง หรือ "ความชอบธรรมในฐานะการเป็นตัวแทน" มากกว่าคนเหล่านั้น? (ไม่น้อยกว่าแน่นอน)

" เหตุที่ไม่มีตัวแทน สนท.เพราะอะไร? ระบบอาวุโส? ในความเป็นจริง "แถลงการณ์ฯ ฉบับที่ 2" ได้แสดงให้เห็นว่า "พันธมิตรประชาธิปไตย" ได้เป็นเพียง "ฉากบังหน้า" ให้กับกลุ่มสนธิ-จำลอง เท่านั้น

"การเข้าร่วมของ สนท.เพียงแต่ "สร้างภาพ" ให้กับการเคลื่อนไหวของสนธิ-จำลอง ซึ่งมีวาระ, เนื้อหา, และจุดมุ่งหมาย ที่แอนตี้ประชาธิปไตยอย่างลึกซึ้งเท่านั้น